

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาษานับว่ามีความสำคัญต่อมนุษยชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะมนุษย์ทั้งหลายในโลกใช้ภาษาเป็นเครื่องติดต่อทำความเข้าใจกันระหว่างคนในชาติ ทำให้มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และสิ่งที่ต้องการให้บุคคลอื่นรับทราบได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำ การพูด การเขียน หรือท่าทาง ภาษาจึงเป็นแกนกลางที่จะช่วยทำให้มนุษย์ทั้งหลายเข้าใจตรงกัน

นอกจากมนุษย์จะใช้ภาษาบอกความต้องการ และติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นไปแล้ว ยังใช้ภาษาเพื่อเล่าเหตุการณ์ในอดีต และบันทึกเหตุการณ์สำคัญๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์ใช้เพื่อธำรงวัฒนธรรมและสืบทอดวัฒนธรรมอีกด้วย เนื่องจากภาษามีความสำคัญดังกล่าว ทุกชาติในโลกจึงมีภาษาเป็นสื่อกลางในการทำความเข้าใจ

ชาติไทยก็มีภาษาไทยเป็นเครื่องติดต่อทำความเข้าใจเช่นกัน "ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสมไว้ และถ่ายทอดสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นที่น่าภูมิใจที่เรามีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ" (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2521: 1) นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องบ่งถึงความป็นเอกราชของชาติไทยอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากประเทศใหม่ๆ พยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้ภาษาของชาติเกิดขึ้นและมีความสำคัญ เช่น อินโดนีเซียประกาศใช้ภาษามลายูเป็นภาษาประจำชาติ ศรีลังกาใช้ภาษาทมิฬ สิกโปร์ใช้ภาษามลายู ซึ่งทุกชาติต้องมีภาษาของตนจะใช้ภาษาอื่นในการติดต่อราชการหรือกิจการใดๆ นั้นหมายถึงการขาดภาษา และสิ่งนี้เองเป็นการขาดเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่ง การมีภาษาของตนใช้ในกิจการใดๆ ทำให้คนในชาติสำนึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชาติ ภาษาไทยนับว่ามีความสำคัญต่อชาติไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการเรียนการสอนควรถือเป็นอันดับหนึ่ง (บุญเหลือ เทพสุวรรณ 2523 : 1-3) ในแผนการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2520 ซึ่งถือเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของรัฐ จึงได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยไว้อย่างชัดเจนว่า "รัฐพึงจัดการศึกษาให้กับประชาชนชาวไทยทุกคนสามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ในการติดต่อทำความเข้าใจกัน"

(กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 6)

ดังนั้นในการจัดทำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จึงกำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของทุกคนจะต้องเรียน ทุกคนจะต้องผ่านวิชาภาษาไทยจึงจบหลักสูตร หลักสูตรทั้งสองนี้เป็นหลักสูตรที่สนองต่อหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการ และวิชาชีพและเสริมสร้างความรู้ ทักษะทางภาษา สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในการเรียนการสอนภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติโดยมากจะประสบปัญหาต่างๆ เช่น เด็กเบื่อหน่ายในการเรียน เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย เด็กมองไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทย วิธีสอนของครูไม่น่าสนใจ และครูโดยมากผูกขาดการสอน (สมถวิล วิเศษสมบัติ 2510 : 39) และนอกจากนี้ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับเด็กไม่เชื่อฟัง ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ใช้ศัพท์สะแลง และที่สำคัญคือ ครูไม่เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียน จึงทำให้การเรียนการสอนไม่สนุกสนาน และไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2523 : 81-83)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนภาษาไทยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ครูภาษาไทยทุกท่านควรหาหนทางแก้ไขปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหาทางหนึ่งก็คือ ครูจะต้องอาศัยเทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม และจะต้องมีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เรียกว่า "การวางแผนการสอน" การวางแผนการสอนจะช่วยทำให้การเรียนการสอนสนุกสนาน และเกิดประสิทธิภาพดังที่ เมอร์ริล (Merrill 1971:8-10) กล่าวไว้ว่า "การวางแผนการสอนช่วยให้การดำเนินการ

สอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนสนุกสนานไปกับบทเรียน เพราะการวางแผนการสอนเป็นการเลือกและตัดสินใจเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด ซึ่งจะช่วยให้เวลาในการสอน ประหยัดและคุ้มค่าที่สุด และที่สำคัญจะช่วยให้ผู้สอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ " ในการเรียนการสอนภาษาไทยถ้าครูได้เตรียมการสอนหรือวางแผนอย่างรอบคอบแล้ว จะทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้นดังที่ เดวีส์ (Davies 1981: 78-83) กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า การวางแผนการสอนย่อมได้เปรียบและถือว่ามีค่าอย่างยิ่งในการสอน เพราะจะทำให้ครูเกิดความมั่นใจ และนักเรียนเกิดความเลื่อมใส สร้ทธา เพราะครูได้เตรียมการอย่างรอบคอบ

นอกจากนี้ โยคัม และซิมสัน (Yoakam & Simpson 1948 : 158-160) ยังได้กล่าวถึงสิ่งที่ครูจะต้องปฏิบัติก่อนที่จะลงมือวางแผนไว้ดังนี้ ในการวางแผนการสอนของครู ครูจะต้องทราบพื้นฐานของนักเรียน ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม ครูจะต้องเข้าใจถึงพัฒนาการของนักเรียนดังกล่าว ครูสามารถศึกษาได้จากสมุดรายงาน การสังเกต และสัมภาษณ์ผู้ปกครอง นอกจากนี้จะต้องรู้จักเลือกวิธีสอน แหล่งของสื่อการสอน วิธีการผลิตสื่อการสอน และเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของนักเรียน ประการสำคัญจะต้องเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการศึกษาและหลักสูตรเป็นอย่างดี

การวางแผนการสอนของครูนั้น ครูจะต้องเตรียมการอย่างรอบคอบ การเตรียมการจะช่วยในการตัดสินใจของครูให้ดำเนินไปตามความคาดหมาย และจะต้องกำหนดสิ่งที่จะต้องทำ ทำอย่างไร และทำเมื่อใด ในการวางแผนการสอนจะต้องกำหนดสิ่งต่อไปนี้คือ เนื้อหาที่จะเรียน จุดประสงค์ในการเรียน วิธีสอนและกิจกรรม สื่อการสอน การประเมินผลในการเรียน ครูจะต้องกำหนดให้ชัดเจน และเขียนเป็นแผนการสอน ก่อนที่จะสอนจะต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เสียก่อน จึงจะทำให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

เดวีส์ (Davies 1981 : 78-79) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนการสอนไว้ดังนี้

1. การวางแผนการสอนช่วยในการตัดสินใจของครูว่าจะทำอะไร
อย่างไร เมื่อใด

2. การเขียนจุดประสงค์ในการเรียนชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อหา

3. การวางแผนการสอนช่วยให้ครูเลือกสื่อการสอนและจัดเตรียม

ได้เหมาะสม

4. การสอนของครูเป็นไปด้วยดี สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

5. เวลาของครูใช้ได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า

การวางแผนการสอนของครูนับว่ามีประโยชน์และมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะช่วยทำให้ครูเกิดความมั่นใจ นักเรียนเกิดความเลื่อมใส และดำเนินการสอนไปในทิศทางที่ไม่สับสน ซึ่งในการสอนปัจจุบันหันมายึดนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางมากขึ้น โดยให้นักเรียนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และจากการวิจัยพบว่า ถ้าครูใช้วิธีสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนแล้วจะช่วยให้เด็กเกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนสูงขึ้น ดังที่ เสริมแสง พันธมุต (2519 : 269) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชาพีท ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียน ผลวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความจำในเนื้อหาดีกว่าและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง และนอกจากนี้ นันทนา เทพศิริรักษ์ (2518 : 49) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์หน่วย "พลังงาน" โดยวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

จากการศึกษางานวิจัยจะเห็นว่า ในการเรียนการสอนถ้าครูใช้วิธีสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนแล้วจะช่วยให้เด็กเกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนสูงขึ้น ดังได้กล่าวแล้วว่า การเรียนการสอนจะเกิดประสิทธิภาพนั้นครูจะต้องมีการวางแผนการสอน ผู้วิจัยจึงคาดว่า ถ้านักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนแล้ว จะทำให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปอีก เพราะถือว่า การวางแผนการสอนเป็นบันไดก้าวแรกของการเรียนการสอน และเป็นกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน

ก่อน สวัสดิภาพิษย์ (2520 : คำนำ) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษา พอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาจะต้องมีการเตรียมการอย่างรอบคอบ เพราะความสำเร็จ ย่อมขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอย่างน้อยที่สุดบุคคลที่เกี่ยวข้องควรได้ พูดยุกัน ซึ่งจะช่วยนำไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน

การวางแผนการสอนควรได้เตรียมการร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนาน นักเรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งที่ สุจริต เพียรชอบ และสำใจ อินทร์พรชัย (2523 : 146-147) ได้กล่าวแนะว่าเกี่ยวกับการสอน หลักภาษาไทย และความสำคัญของการวางแผนการสอนร่วมกันไว้ว่า ในการสอนของครูทุกครั้งจะต้องเตรียมการสอนเป็นอย่างดี นักเรียนควรทราบจุดประสงค์ของการเรียนด้วย และ นักเรียนควรได้มีส่วนร่วมในการวางจุดประสงค์ วางแผนการสอน และร่วมกิจกรรมด้วยก็ จะเป็นการดียิ่ง เพราะนักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในเวลาเรียนอย่างแข็งขัน มีความ ตื่นตัว และมีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา

การวางแผนการสอนร่วมกันนับว่ามีความสำคัญยิ่ง ซึ่งในการร่วมปรึกษาวางแผน ครูจะได้ทราบความต้องการของนักเรียน ทั้งในด้านกิจกรรม การเลือกสื่อการสอนตรงกับ ความสนใจของนักเรียน ในบางครั้งก็อาจจะให้นักเรียนมีส่วนรับผิดชอบในการจัดหาหรือยืมสื่อ การสอนจากแหล่งต่างๆ แต่ถ้าเป็นสื่อการสอนเล็กๆที่พอทำได้ก็อาจจะสร้างขึ้น เป็นการเปิดโอกาส ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และแสดงความสามารถของตน นอกจากนี้ นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียน การประเมินผล สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ นักเรียนทราบแนวทางในการเรียนว่าไปในทิศทางใด และวิธีการประเมินผลมีลักษณะใด ซึ่งทำให้ครูและ นักเรียนเข้าใจตรงกัน การวางแผนการสอนร่วมกันจะช่วยเตรียมความพร้อมของครูและนักเรียน ไปพร้อมๆกัน เป็นการสนองความต้องการของนักเรียนได้เป็นอย่างดี การวางแผนการสอนร่วมกัน จะทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองมีส่วนร่วมในการสอน ทำให้บรรยากาศในการ เรียนการสอนสนุก นักเรียนมีความกระตือรือร้น และประการสำคัญทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อ วิชาภาษาไทย ซึ่งผลที่ได้นี้จะช่วยให้เด็กนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนการสอนร่วมกัน ระหว่างครูและนักเรียนดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจและได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยครูและนักเรียน ร่วมกันวางแผนกับครูวางแผนการสอน" ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนที่เรียนโดยครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนจะสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนโดย ครูวางแผนการสอน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนกับครูวางแผนการสอน

สมมุติฐานในการวิจัย

การเรียนการสอนโดยครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนการสอนจะช่วยให้นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้ทราบจุดประสงค์ในการเรียนอย่างชัดเจน เพราะนักเรียนได้เป็นผู้ร่วมกำหนด นักเรียนทราบแนวการประเมินผล ทำให้มีเวลาเตรียมตัวให้พร้อมทั้งวิธีการวัดและประเมินผลของครู นอกจากนี้ บัตเชลเดอร์, แมคกลาสสัน, และ ชอริง (Batchelder, McGlasson & Schoring 1964 : 114-131) ได้ให้

ความสำคัญของการทำงานร่วมกันพอสรุปได้ว่า การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การสอนจะทำให้ครูทราบถึงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของนักเรียน นักเรียนมีความรู้สึกว่า เขามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน จึงพยายามทำให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และช่วยทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์และคุ้นเคยกันมากยิ่งขึ้น การเรียน การสอนเป็นไปอย่างราบรื่นเป็นกันเอง และที่สำคัญเป็นการปลุกฝังให้นักเรียนเข้าใจถึงวิถี ทางในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนโดยครู และนักเรียนร่วมกันวางแผนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนโดยครูวางแผนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนโรงเรียนสตรีศรีนครินทร์ บำเพ็ญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2527 จำนวน 2 ห้องเรียน การคัดเลือกใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนทางการเรียนในภาคสุดท้ายก่อนจะทำการทดลอง
2. เรื่องที่ใช้ในการทดลองคือเรื่อง สถิติคะแนนพ่าย และเรื่องพระบรมราโชวาท ในหนังสือวรรณวิถีกษ์ และเรื่อง การอ่านวิเคราะห์ห้วงนิจสาร การใช้วิจารณ์คุณภาพในการฟัง การพูดต่อประชุมชนในหนังสือทักษะพัฒนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเล่ม 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2524

ค่านิยมหรือศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผน หมายถึงการเรียนการสอนที่ครูกับนักเรียนร่วมกันประชุมวางแผน ปรึกษาเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียน การเลือกใช้กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อการสอน และการประเมินผล
2. ครูวางแผนการสอน หมายถึง การเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์การเรียน การเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการประเมินผล
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทำการทดลอง โดยวัดเป็นคะแนนจากการทำแบบทดสอบวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักเรียนที่ได้คะแนนมาก ถือว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนน้อยถือว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอน ทางด้านกาวางแผนการสอน ซึ่งจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ครูอาจารย์ทั้งหลายมองเห็นความสำคัญของนักเรียน และจะได้จัดสภาพการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของนักเรียน

3. ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นักเรียนได้มีโอกาสแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ช่วยเพิ่มบทบาทของนักเรียนมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย